

AYAKKABIDAN ZEYTİN DALINA: BM KÜRSÜSÜNDE UNUTULMAZ NUTUKLAR

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu her yıl eylül ayında, New York'taki BM Genel Merkezi'nde toplanır. Kürsüye çıkan liderler yalnızca diplomatlara değil, milyonlarca insana seslenir. Aslında bu konuşmalar çoğu zaman bir **politik gösteridir**. Liderler kendi ülkelerindeki halka mesaj gönderir, rakiplerine meydan okur, tarih önünde iz bırakmaya çalışır. Bu yıl Cumhurbaşkanı Erdoğan, ABD'den Trump ve İsrail'den Netanyahu kürsüye çıktılar. Her biri sadece güncel siyasete değil, tarihe not düşmek için de konuştu.

1960 – Fidel Castro'nun 4,5 Saatlik Maratonu

Küba Devrimi'nin ardından BM kürsüsüne çıkan Fidel Castro, tam **4 saat 29 dakika** konuştu. ABD'yi emperyalizmle suçladı, Latin Amerika'nın sömürgecilikten kurtulması gerektiğini anlattı.

Salondaki delegeler sandalyesinde kıpır kıpır oldu, bazıları uyukladı. Ancak Castro hiç durmadı. O gün sadece Küba değil, bütün “Üçüncü Dünya” kendini temsil edilmiş hissetti. Bu konuşma hâlâ “BM tarihinin en uzun nutku” olarak kayıtlarda.

1960 – Nikita Kruşev ve “Ayakkabı Olayı”

Aynı yıl Sovyet lideri Nikita Kruşev, Batı blokuna öfkesini gizlemedi. ABD’yi kolonileri sömürmekle suçlarken sinirden masaya yumruk vurdu.

Rivayete göre bir ara ayağındaki ayakkabıyı çıkarıp kürsüye vurdu. O sahne tüm dünyaya yayıldı ve Soğuk Savaş’ın gerginliğini özetleyen bir simgeye dönüştü. BM kürsüsü sadece sözlerin değil, **jestlerin ve öfkenin** de sahnesiydi.

1964 – Che Guevara’nın Devrimci Çıkışı

Che Guevara, Sanayi Bakanı sıfatıyla kürsüye çıktığında salonda farklı bir enerji vardı. Kravatı gevşek, bakışları meydan okuyucu... ABD’yi “emperyalizmin merkezi” olarak suçladı.

Afrika’daki bağımsızlık savaşçılarına destek istedi. Küçük bir ada ülkesi olan Küba’nın devrimci sesi, dev güçlerin arasında yankılandı. Che’nin sözleri sadece diplomatik bir beyan değil, **bir isyan manifestosu** gibiydi.

1974 – Yaser Arafat’ın Zeytin Dalı

Filistin Kurtuluş Örgütü lideri Yaser Arafat, BM kürsüsünde şunları söyledi:
“Bir elimde özgürlük savaşçısının silahı, diğer elimde zeytin dalı var. Zeytin dalını düşürmeme izin vermeyin.”

Bu söz salondaki delegelerin üzerine bir sessizlik çöktürdü. O cümle Filistin’in trajedisini özetleyen bir sembole dönüştü. Uluslararası kamuoyu ilk kez Filistin sorununu bu kadar güçlü bir şekilde duydu.

1994 – Nelson Mandela’nın Zaferi

Apartheid rejiminin yıkılmasının ardından Güney Afrika’nın yeni Cumhurbaşkanı Nelson Mandela kürsüye çıktı. Hapisten çıkalı sadece birkaç yıl olmuştu. “İrkçilik insanlığa karşı suçtur” dediğinde salon ayağa kalktı.

Mandela sadece Güney Afrika'yı değil, bütün insanlığı temsil ediyordu. BM kürsüsü o gün **özgürlüğün evrensel sesi** haline geldi.

2006 – Hugo Chávez'in “Şeytan” Hitabı

ABD Başkanı George W. Bush'un konuşmasından bir gün sonra kürsüye çıkan Venezuela lideri Hugo Chávez, konuşmasına İncil'den alıntıyla başladı ve Bush'u kastederek “Dün burada şeytan konuştu, hâlâ kükürt kokuyor” dedi. Delegeler gülüştü, salon alkışlarla yankılandı.

Chávez'in teatral üslubu BM kürsüsünün zaman zaman **politik tiyatro sahnesine** dönüştüğünü bir kez daha gösterdi.

2014 – Erdoğan'ın “Dünya 5'ten Büyüktür” Sözü

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, BM Güvenlik Konseyi'nin 5 daimi üyesini hedef alarak “Dünya 5'ten büyüktür” dedi. Bu slogan, yıllar içinde Türkiye'nin uluslararası siyasetteki en bilinen çıkışı haline geldi.

Bugün hâlâ BM kürsüsünde her konuşmasında bu mesajı yineliyor. Adaletsiz bir düzenin eleştirisi, Erdoğan'ın BM markası haline dönüştü.

SONUÇ: RETORİK İLE GERÇEK ARASINDA

BM kürsüsü bazen bir barış çağrısı, bazen bir meydan okuma, bazen de bir sahne şovu oldu. Castro'nun sabrı, Kruşçev'in öfkesi, Arafat'ın sembolik dili, Mandela'nın umudu, Chávez'in alayı, Erdoğan'ın adalet vurgusu... Hepsi tarihe geçti.

Bu konuşmalar sıradan insanların günlük yaşamını hemen değiştirmiyor olabilir. Ancak gelecek nesiller için **“dönemin ruhunu”** taşıyan birer belge olarak kalıyor. BM kürsüsü, hâlâ sözün tarihe kazındığı en güçlü sahnelerden biri olmayı sürdürüyor. Saygılarımla. Mücahit Özden Hun